

5. การทำโทษควรจะพิจารณาอย่างรอบคอบว่าเป็นการถูกต้องไม่ควรทำโทษเมื่อ
โกรธ

6. การทำโทษควรจะเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้

ถ้าจำเป็นที่จะต้องลงโทษให้เจ็บทงกาย เช่น การเขียนตีนั้น จะต้องพิจารณาให้รอบคอบ
เป็นพิเศษ สำหรับการทำโทษด้วยการเขียนนั้นมีข้อเสนอแนะดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์
2520 : 62)

1. ไม่ลงโทษด้วยความโกรธหรือพยาบาท ไม่ควรเขียนนักเรียนขณะที่โมโห

2. ลงโทษด้วยประมาณให้เหมาะสมกับเหตุ

3. แน่ใจว่าการลงโทษชนิดนี้ จะแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาได้

4. ขนาดของการลงโทษ ควรจะพิจารณาเกี่ยวกับอายุ ขนาด และความแข็งแรงของ
ร่างกายของนักเรียนที่จะถูกทำโทษ

5. การลงโทษควรมีผู้รู้เห็นแต่ไม่ใช่การประจาน

6. ควรจะดูความนิยมของผู้ปกครองด้วยว่าสนับสนุนการลงโทษแบบนี้หรือไม่
บางโรงเรียนกระทำได้ง่าย เพราะผู้ปกครองยินยอม

7. จะต้องรับผิดชอบว่าการลงโทษที่กระทำลงไปนั้นเหมาะสมแล้วและมีเหตุผลเพียงพอ

4.7.2 การป้องกันการกระทำผิดทางวินัย

การแก้ปัญหการกระทำผิดทางวินัย นอกจากจะต้องแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
ของนักเรียนแล้ว แนวคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การแก้ปัญหาโดยวิธีการแก้ไขป้องกัน
ซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหทางบวก เป็นการส่งเสริมนักเรียนกระทำแต่ในสิ่งที่ดี เป็นการเสนอแนะ
อันจะช่วยให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง การป้องกันการกระทำผิดทางวินัยอาจมีดังนี้
(พนัส หันนาคินทร์ 2513 : 202-208)

1. การส่งเสริมให้เกิดความภูมิใจในบทเรียน เมื่อนักเรียนสนใจในบทเรียนย่อม
ไม่สร้างปัญหาขึ้น ถ้านักเรียนไม่สนใจในบทเรียนแล้ว พฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาอาจเกิดขึ้นได้

2. การสร้างความรักโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่นักเรียน เมื่อนักเรียนรักโรง-
เรียน มีความภูมิใจในโรงเรียน ย่อมไม่ประพฤตินในอันที่จะนำความเสื่อมเสียมาสู่โรงเรียน
เครื่องแบบและเครื่องหมายของโรงเรียนย่อมมีส่วนช่วยป้องกันปัญหาทางวินัยได้บ้าง

3. การรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครูด้วยกัน ถ้าคณะครูแตกแยกความสามัคคีย่อมเป็นเหตุให้ความนับถือที่นักเรียนมีต่อครูเสื่อมลง ซึ่งจะเป็นผลทำให้การอบรมสั่งสอนนักเรียนเป็นไปได้โดยยาก

4. พยายามขจัดสิ่งยั่วยุที่จะก่อให้เกิดความผิดหวังทางวินัย สิ่งยั่วยุนี้รวมทั้งทางกายภาพ เช่น อาคารเรียน สนาม ห้องเรียน และสิ่งยั่วยุภายใน ได้แก่ ความรู้สึกทางอารมณ์ เช่น ครูที่สอนเป็นคนเจ้าอารมณ์ โมโห ฉุนเฉียว ย่อมสร้างปัญหาทางวินัยได้ง่าย

5. การให้รางวัลความประพฤติดี เพื่อช่วยผู้กระทำความดี

6. สร้างความร่วมมืออันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน

7. ชี้แจงตักเตือนเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่ เพื่อให้นักเรียนทราบว่าจะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ

8. การจัดกิจกรรมนักเรียน

ในการปฏิบัติเพื่อลดปัญหาความประพฤติของนักเรียนนั้น ครูอาจารย์ตลอดจนผู้บริหารจะต้องจัดดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติการดังกล่าวมีผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขและป้องกันปัญหาความประพฤติของนักเรียน ดังนั้น ในการดำเนินการเพื่อลดปัญหาความประพฤติของนักเรียนควรคำนึงถึงด้านต่าง ๆ ดังนี้ (เชาวน์ มณีวงษ์ 2527 : 179-180)

1. การแก้ปัญหาที่ประพฤตินักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบ ผู้เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ สุขุม เยือกเย็น อย่ารีบร้อน เพราะนักเรียนก็มีความคิด มีธรรมชาติ มีหัวใจ การกระทำของครูหรือผู้บริหารมีผลกระทบโดยตรงต่อนักเรียน

2. การแก้ปัญหาที่ด้านนี้ต้องอาศัยเวลาและสถานการณ์ ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องต้องมีอุดมการณ์ที่มั่นคง หนักแน่น เอาจริง อย่าห้อแท้ใจ สิ่งใดที่แก้ไขไม่ได้ในวันนี้ พรุ่งนี้หรือวันต่อ ๆ ไป อาจแก้ไขได้

3. การแก้ปัญหาที่ดีจะต้องเข้าถึงปัญหา แสดงความเป็นเพื่อน เห็นอกเห็นใจเป็นพวกพ้องเดียวกัน พยายามอย่าให้นักเรียนเกิดความรู้สึกต่อต้าน มิฉะนั้น นักเรียนจะพาลเกรงหนักขึ้น

4. พยายามตีปัญหาให้แตก ค้นปัญหาให้เข้าใจเพราะปัญหาสำคัญในการแก้ปัญหา นักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบที่มักจะมีเกิดขึ้นเสมอ ๆ คือ ผู้แก้ปัญหาไม่รู้จักปัญหาที่แท้จริง ทราบไม่ชัดเจน เมื่อแก้ปัญหาไม่ตรงจุด ก็ยากที่จะแก้ปัญหานั้น ๆ ได้

5. ตัวอย่างที่ครูอาจารย์ดำเนินการ นักเรียนจะมีความตั้งใจและจดจำเป็นแนวปฏิบัติของชีวิตเมื่อเติบโตขึ้น ดังนั้น ครูอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในทำนองคลองธรรม สมควรและเหมาะสม เพื่อนักเรียนจะได้ยึดถือเป็นแบบอย่างต่อไป

6. ในการแก้ปัญหานักเรียนประพฤติดุกระเบียบบวินัยนี้ ผู้เกี่ยวข้องจะต้องไม่แก้ปัญหาด้วยความหยาบ ขาดมารยาท อาทิเช่น ใช้ถ้อยคำรุนแรง เปรียบเปรย เสียตสี ถาก
ขลข

7. อย่าแก้ปัญหาด้วยความโกรธด้วยอารมณ์ที่ปราศจากสติและความไม่รอบคอบ อย่าประณาม ตีตีสอน ดุด่าว่ากล่าวนักเรียนในที่ชุมชนและสาธารณะ เพราะจะเป็นการเสียดแทงจิตใจนักเรียนอย่างรุนแรง มีแต่ความเสียหาย ไม่มีทางได้เปรียบอะไรเลย เพราะเด็กจะมีแต่ความขุ่นเคือง เจ็บใจ ก้าวร้าว ปลีกตัวไปจากสังคมและประพฤติดุคนักเพิ่มขึ้น

8. อย่าแก้ปัญหาด้วยความอยุติธรรมและความจงเกลียดจงชัง อย่าเอาเรื่องส่วนตัวไปปะปนกับการแก้ปัญหา หรือนำปัญหาที่ค้างค้ำจากที่อื่นจากบุคคลอื่นมาเกี่ยวข้อง

การแก้ปัญหาและพฤติกรรมในการรักษาระเบียบบวินัยของนักเรียนนั้น นับว่าเป็นภารกิจและหน้าที่ของครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการ แต่ทั้งนี้ จักต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายรวมทั้งผู้ปกครอง แต่ตัวนักเรียนเองด้วย การแก้ไขปัญหาและพฤติกรรมในการรักษาระเบียบบวินัยของนักเรียนนั้น ควรเน้นในด้านการสอนหรือการเสริมสร้างให้นักเรียนกระทำแต่ในสิ่งที่ดีงาม วิธีแก้ปัญหาด้านระเบียบวินัยของนักเรียนควรใช้วิธีการแก้ไขป้องกันมากกว่าการลงโทษเฉยๆ แต่ถ้าหากจำเป็นจะต้องลงโทษผู้เกี่ยวข้องก็ควรจะต้องมีหลักในการพิจารณาโทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม ยุติธรรม รวดเร็วฉับพลัน การกระทำต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขป้องกันหรือการลงโทษต่าง ๆ นั้น สิ่งที่คุณเกี่ยวข้องจักต้องคำนึงอยู่ตลอดก็คือ จะต้องเป็นการกระทำที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างเสริมให้มีวินัยในตนเอง อันจะเป็นการเตรียมให้นักเรียนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ดังนั้น การแก้ไขป้องกันปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย จึงเป็นการวางรากฐานในเรื่องระเบียบวินัยที่ดีและเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติด้วยความละเอียด สุขุม เพื่อผลประโยชน์ในระยะยาว

4.8 ผู้บริหารโรงเรียนกับระเบียบวินัย

การดำเนินการเพื่อการรักษาวินัยของโรงเรียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่ายด้วยกัน ดังนั้น โรงเรียนจะต้องจัดบุคลากรในโรงเรียนเพื่อมอบหมายงานวินัยให้เป็นผู้กำกับควบคุมดูแลรับผิดชอบซึ่งบุคลากรที่รับผิดชอบงานวินัยนี้อาจแบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

7.1 บุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง ได้แก่

7.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

7.1.2 ผู้ช่วยบริหารฝ่ายปกครอง

7.1.3 ครูอาจารย์ที่โรงเรียนแต่งตั้งให้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ เช่น อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

7.1.4 ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ได้ทำสัญญามอบตัวนักเรียนไว้กับโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนจะต้องสร้างความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์อันดี และติดต่อประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ

7.2 บุคลากรที่รับผิดชอบทั่วไป ได้แก่

7.2.1 ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ ตลอดจนงานภารโรงจะต้องถือเป็นหน้าที่ในการดูแลให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด

7.2.2 บุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองต้องให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างจริงจัง

4.8.1 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน

ในบรรดาบุคลากรต่าง ๆ ที่มีส่วนในการรับผิดชอบควบคุมดูแลการรักษาวินัยของโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนนับว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุด การที่จะให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างจริงจังเรียบร้อยนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีดังนี้ (ประภาพรรณ สุวรรณสุข 2526 : 49)

1. ศึกษาในรายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ทุกแห่งทุกมุม

2. เป็นผู้กำหนดระเบียบวินัยของโรงเรียนในบางส่วนที่จำเป็น ซึ่งในการกำหนดนี้จะต้องกำหนดรายละเอียดให้สอดคล้องกับระเบียบวินัยที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้แล้วด้วย

3. เป็นผู้ร่วมกำหนดระเบียบวินัยบางอย่างซึ่งระเบียบวินัยเหล่านั้น อาจมาจากข้อคิดเห็นของครูผู้สอน ครูแนะแนวฝ่ายปกครองหรือนักเรียนเอง ผู้บริหารจะต้องคอยประสานแนวความคิดอันนั้นให้ถูกต้องมีหลักเกณฑ์

4. แจงรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ทราบ เพื่อนำไปดำเนินการ

5. เป็นผู้ควบคุมดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด

6. ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาระเบียบวินัยตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว

7. ผู้บริหารควรรู้จักวิธีการที่จะทำให้บุคลากรในโรงเรียนทั้งฝ่ายดำเนินการและฝ่ายปฏิบัติตามระเบียบวินัย คือนักเรียนได้ร่วมมือกันรักษาระเบียบวินัยที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นอย่างเต็มใจ เช่น การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการประกวดมารยาทนักเรียนดีเด่น เป็นต้น

8. ร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคลากรอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อควบคุมดูแลเมื่อนักเรียนเลิกเรียนกลับไปอยู่ที่บ้าน โดยการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

9. ประเมินผลว่าบุคลากรทุกฝ่ายได้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงงานรักษาระเบียบวินัยที่ติดต่อกัน

ดังได้กล่าวแล้วว่า วินัยในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนควบคุมตนเอง ปกครองตนเองมีวินัยในตนเอง ซึ่งหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องพัฒนาความประพฤติให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ควบคุมตนเองจากภายในมากกว่าที่จะใช้กฎระเบียบหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นตัวบังคับ ความประพฤติ วินัยที่ดีจะต้องมีเสรีภาพ มีความรับผิดชอบและมีขอบเขตวินัยในโรงเรียนนั้น ควรจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดขึ้นมากกว่าที่จะแก้ไขความผิดที่เกิดขึ้นแล้วโดยการทำโทษผู้บริหารโรงเรียนนับว่ามีบทบาทอันสำคัญยิ่งในการป้องกันปัญหาทางวินัย การที่ผู้บริหารจะจัดดำเนินการเกี่ยวกับวินัยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้ มีแนวคิดดังนี้

1. ควรจัดสภาพของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพที่เหมาะสม นำเรียนนำอยู่

2. การออกคำสั่ง ระเบียบต่าง ๆ จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบด้วยเหตุผลและเชื่อว่าจะเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีตั้งปรารถนา

3. การที่นักเรียนประพฤติดีนั้น ควรจะเป็นเพราะนักเรียนเห็นดีเห็นชอบกับผลที่ได้รับจากกากระทำดีของตน การเชื่อฟังคำสั่ง และประพฤติตามระเบียบเกิดจากการเข้าใจเหตุผลของระเบียบหรือคำสั่งไม่ควรจะเป็นการบังคับ เป้าหมายของวินัยในโรงเรียนก็คือ ให้นักเรียนควบคุมตนเอง และวินัยในตนเอง

4. การฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีวินัย มีเกียรติและมีความรับผิดชอบ ย่อมป้องกันปัญหาทางวินัยได้อย่างดี

5. การที่นักเรียนมีความรู้จักว่าตนเองมีความเป็นเจ้าของโรงเรียน นักเรียนย่อมไม่ประพฤติในสิ่งที่จะนำความเสื่อมเสียชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน

6. การมีวินัยในตัวเองขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนที่จะประเมินผลจากการกระทำของตน การแนะนำและการให้คำปรึกษาจะช่วยได้อย่างมาก

7. พยายามหลีกเลี่ยงการทำโทษ ผู้บริหารจะต้องศึกษาถึงขอบเขตของอำนาจในการทำโทษให้เข้าใจ

8. ครูเป็นบุคคลสำคัญที่อาจก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยได้ ครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เช่น การแต่งกาย มารยาท การพูดจา ความสามัคคี เป็นต้น ครูจะต้องเป็นคนมีเหตุมีผล ไม่ใช่เป็นคนเจ้าอารมณ์ ซึ่งอารมณ์ร้ายของครูทำให้เกิดปัญหาทางวินัยได้ง่าย

9. ผู้บริหารจำเป็นต้องสนับสนุนครู เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับวินัย ในบางครั้งครูอาจลงโทษเกินกว่าอำนาจที่มีอยู่ ดังนั้น ครูใหญ่จำเป็นต้องพิจารณาลงโทษเท่าที่อำนาจมีอยู่ ถ้าครูสั่งลงโทษเกินกว่าเหตุ ผู้บริหารควรจะได้เกลี้ยกล่อมครูให้พิจารณาโทษใหม่ด้วย

4.8.2 ขอบเขตของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับโทษทางวินัย

ผู้บริหารโรงเรียนมีขอบเขตความรับผิดชอบเพียงใดเกี่ยวกับปัญหาทางวินัยบุคคลต่าง ๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ ต่างก็เข้าใจว่าปัญหาทางวินัยอยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียน ไม่ว่าปัญหานั้นจะเกิดในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ตาม ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งถูกบังคับให้ต้องรับผิดชอบโดยปริยายนั้น จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะลงมือตัดสินใจในการแก้ปัญหาลงโทษของนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการลงโทษนักเรียนนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องแน่ใจว่าตนเองมีอำนาจอย่างน้อยเพียงใด

4.8.3 อำนาจของผู้บริหารในการลงโทษนักเรียน

การพิจารณาลงโทษนักเรียนนั้น ผู้บริหารจะต้องรู้ว่า ตนเองมีอำนาจมากน้อยเพียงใด ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับประกาศระเบียบที่ทางราชการได้กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าเป็นฐานอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่

1. ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน 2515
2. กฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ.2515) ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2515
3. ระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.2515

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 132

จุดมุ่งหมายสำคัญของการออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 นี้ ก็เพื่อที่จะส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤติ การแต่งกาย และจรรยาบรรณของนักเรียนนักศึกษาให้รัดกุมยิ่งขึ้น และสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สาระสำคัญของประกาศฉบับนี้ระบุไว้ในข้อ 4 ดังนี้

“ข้อ 4 นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตนสังกัดอยู่และต้องแต่งกายหรือแต่งเครื่องแบบตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสถานศึกษาหรือตามที่กฎหมายกำหนด นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่แต่งกายหรือประพฤติตนไม่ควรแก่วัยหรือไม่เหมาะสมแก่สภาพของนักเรียนและนักศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไป

นอกจากนี้ประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ยังได้กล่าวถึงความรับผิดชอบของบิดามารดาตลอดจนการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาอีกด้วย รายละเอียดของประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ดูได้จากภาคผนวกท้ายบทนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2515)

กฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2515) นี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน 2515 สาระสำคัญของกฎกระทรวง

ฉบับนี้ กล่าวถึง การแต่งกายและความประพฤติที่ไม่เหมาะสมสำหรับสภาพของนักเรียน ซึ่งนักเรียนควรงดเว้นไม่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ รายละเอียดของกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2515) ดูได้จากภาคผนวกท้ายบทนี้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ.2515

กระทรวงศึกษาธิการอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ข้อ 5 ได้วางระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาไว้ สาระสำคัญของระเบียบฉบับนี้กล่าวถึงการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติผิดหรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการหรือฝ่าฝืนกฎกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบนี้ การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษาหรือครูอาจารย์ที่หัวหน้าสถานศึกษามอบหมายที่จะดำเนินการตามความเหมาะสม ซึ่งการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษานั้นหัวหน้าสถานศึกษามีอำนาจทำโทษได้ 6 อย่างดังนี้

1. ว่ากล่าวตักเตือน
2. เขียน
3. ทำทัณฑ์บน
4. สั่งพักการเรียน
5. ให้ออก
6. คัดชื่อออก

รายละเอียดของระเบียบฉบับนี้ดูได้จากภาคผนวกท้ายบทนี้

4.8.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยฝ่ายปกครอง

บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม ความปลอดภัยของนักเรียน คือ ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยฝ่ายปกครอง โดยทั่วไปมีดังนี้

1. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในโรงเรียน ความสงบเรียบร้อยภายในโรงเรียนนั้น นับตั้งแต่อาคารสถานที่ บริเวณตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดความเสียหายโดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายปกครองที่รับผิดชอบโดยตรงขึ้น เพื่อเป็นแกนกลางในการปฏิบัติคณะกรรมการฝ่ายปกครองประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ คือ ผู้ช่วยฝ่ายปกครองเป็นประธาน คณะกรรมการประกอบด้วย หัวหน้าระดับ หรือ หัวหน้าอาคาร ครูแนะแนว เป็นต้น ส่วนจำนวนกรรมการขึ้นอยู่กับลักษณะของโรงเรียน หน้าที่ของคณะกรรมการประกอบด้วย การวางแผนโครงการดำเนินงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษา จัดพิมพ์เอกสารประชาสัมพันธ์ตลอดจนกำหนดหน้าที่ของทุกฝ่ายไว้ เป็นแนวปฏิบัติที่จะทราบภารกิจและหน้าที่ประจำ

2. บุคลากร หมายถึง การจัดครูอาจารย์ คณงานภารโรง ให้ทำหน้าที่เวรยามรักษาความสงบรักษาทรัพย์สินให้ปลอดภัย ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ฝ่ายปกครองจะต้องดำเนินการให้นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ซึ่งอาจดำเนินการดังนี้

3.1 ประชุมชี้แจงให้นักเรียนรู้และเข้าใจระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน

3.2 ติดต่อประสานงานกับครูประจำชั้น ประจำวิชา ผู้ปกครอง สารวัตรนักเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาข้อมูลปัญหาเป็นการป้องกัน และแก้ไข

3.3 จัดควบคุมดูแลด้านระเบียบวินัย เช่น การแต่งกาย การมาสาย การหนีเรียน การก่อวิวาท และอื่น ๆ

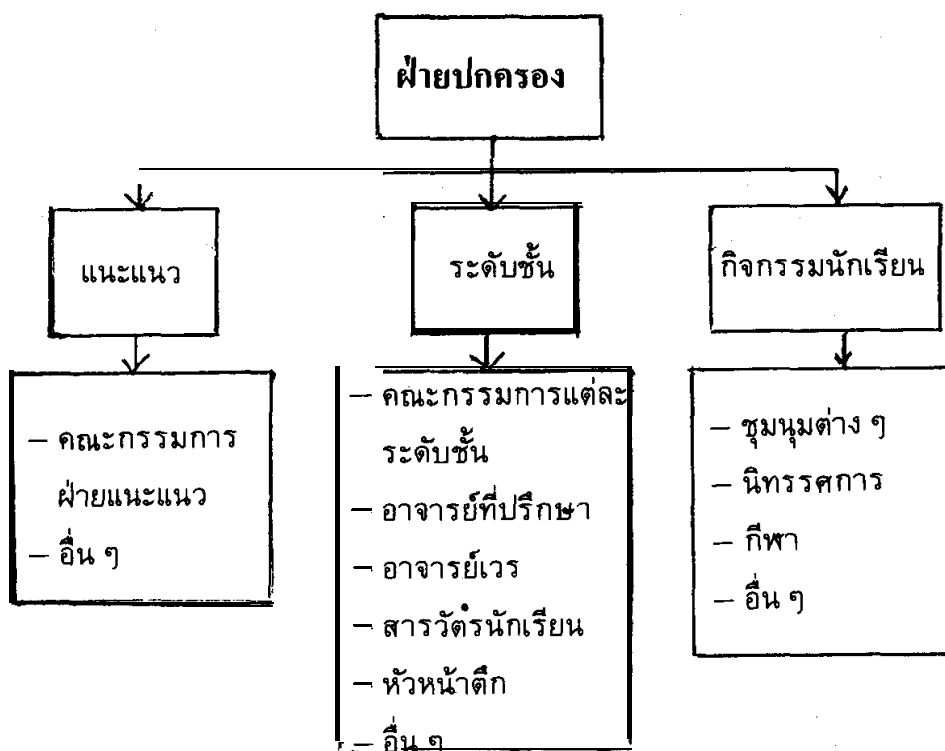
3.4 ควบคุมการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ครูอาจารย์และนักเรียนตลอดจนคณงานภารโรง โดยสอบถามข้อเท็จจริงและหาวิธีแก้ไขควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัย

4. สวัสดิการของโรงเรียน หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยฝ่ายปกครองเกี่ยวกับสวัสดิการของโรงเรียนนั้นเกี่ยวข้องกับการจัดเรื่องความสะอาดบริเวณอาคารสถานที่จัดควบคุมและบริการเรื่องอาหาร ที่พัก ห้องเรียน ตลอดจนเรื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

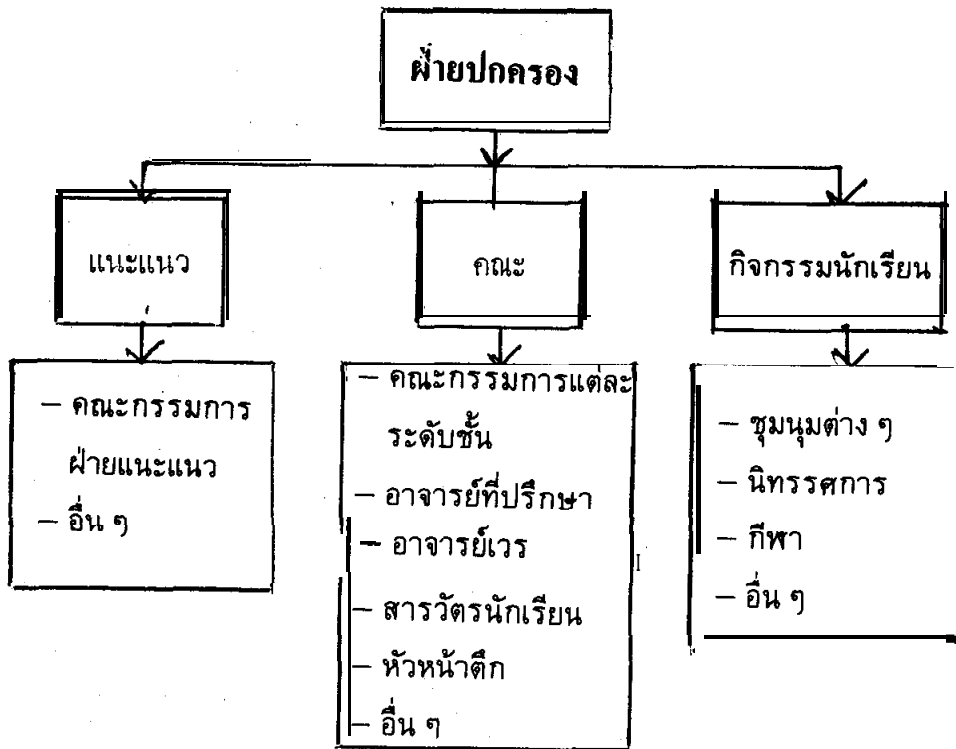
5. การจัดกิจกรรมนักเรียน ฝ่ายปกครองต้องเป็นผู้ดูแลให้การจัดกิจกรรมนักเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

การดำเนินงานในการปกครองนักเรียนนั้น อาจจัดได้ 2 ระบบดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 24-25)

1. ดำเนินตามลำดับชั้น ซึ่งอาจแบ่งเป็นระดับชั้นมัธยมตอนต้น และมัธยมตอนปลาย แผนภูมิแสดงระบบการดำเนินงานตามระดับชั้นมีดังนี้

2. การดำเนินงานตามระ1 ณะตามระบบมีดังนี้

4.8.5 ครูอาจารย์กับการควบคุมความประพฤติของนักเรียน

บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการควบคุมความประพฤติของนักเรียน นอกเหนือจากหัวหน้าสถานศึกษาและฝ่ายปกครองโดยตรงแล้ว บุคลากรอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นคนงาน ภารโรง นักเรียนด้วยกัน สารวัตรนักเรียน ตลอดจนจนสมาคมผู้ปกครองและครู และสมาคมศิษย์เก่า ก็ล้วนแต่มีส่วนเกี่ยวข้องในการควบคุมความประพฤติทั้งนั้น บุคลากรอีกกลุ่มหนึ่งที่อยู่ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องในการควบคุมความประพฤติของนักเรียน คือ ครู อาจารย์

ครูอาจารย์นับว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน ทั้งในด้านการป้องกัน ปรับปรุง ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในส่วนของการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยนั้น ครูอาจารย์มีบทบาทสำคัญดังนี้

1. ดำเนินการเรียนการสอนให้น่าสนใจ เพื่อมิให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย พยายามสร้างความรู้สึกให้เกิดขึ้นในหมู่เด็กนักเรียนว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของนักเรียนคือเรียน

2. ทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เพราะนักเรียนย่อมจะถือเอาครูเป็นตัวอย่าง และเป็นจุดศูนย์กลางของชีวิตในโรงเรียน โดยเฉพาะการรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนเกิดความศรัทธาในตัวครู มีความเคารพนับถือ เมื่อนักเรียนมีความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครู การจะว่ากล่าวตักเตือน การอบรมสั่งสอนก็จะเป็นไปได้ง่าย ปัญหาทางวินัยก็จะลดน้อยลงไปด้วย

3. สร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน การที่ครูแสดงความเอาใจใส่ในตัวนักเรียน จำชื่อได้ ยกย่องชมเชยเมื่อมีโอกาส เข้าร่วมในกิจกรรมที่นักเรียนจัดขึ้น หรือการแสดงความคิดเห็นนอกเหนือใจต่อนักเรียนที่ได้รับทุกข์เหล่านี้ ย่อมจะเป็นการแสดงให้นักเรียนเห็นว่าตัวเขามีความสำคัญ เป็นคนที่ครูเอาใจใส่ เมื่อนักเรียนรู้ว่ามีความเอาใจใส่และได้รับความสนใจอยู่แล้ว ก็มักจะไม่น่าจะแสวงหาวิธีการผิด ๆ ที่ทำให้คนสนใจอีก

ครูอาจารย์นอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการป้องกันมิให้เกิดปัญหาการกระทำ ความผิดทางวินัยของนักเรียนแล้ว แต่เมื่อมีปัญหาทางวินัยเกิดขึ้น ครูอาจารย์ก็ต้องดำเนินการ เพื่อแก้ไขความผิดทางวินัยนั้น ๆ การแก้ไขความผิดทางวินัยของครูนั้น มักจะใช้วิธีการลงโทษ ในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งครูอาจารย์จะต้องกระทำด้วยความรอบคอบ และติดต่อประสานงาน กับผู้บริหารตามความจำเป็นด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อครูจะใช้การลงโทษเป็นเครื่องแก้ไขความผิดทางวินัย มีข้อเตือนใจครูอาจารย์ในเรื่องนี้ ดังนี้

1. ศึกษานักเรียนเพื่อให้เข้าใจนิสัยใจคอ พื้นฐานทางอารมณ์ การปรับตัวสภาพทางบ้าน เมื่อจะต้องลงโทษนักเรียนจะได้ดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน

2. เมื่อมีความผิดเกิดขึ้น พยายามหาสาเหตุให้พบแล้วแก้ปัญหาความผิดทางวินัยนั้น ๆ ที่ต้นเหตุ เพราะการแก้ปลายเหตุไม่เป็นเครื่องขจัดความผิดวินัยให้หมดไปโดยเด็ดขาดได้

นับได้ว่า ครูอาจารย์มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะป้องกันหรือแก้ไขความผิดทางวินัย ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมมือประสานงานกับครูอาจารย์ตลอดจนมอบหมายและให้ความสนับสนุนคณะครูในการแก้ไขป้องกันความผิดทางวินัย สิ่งที่คณะครูควรได้รับจากโรงเรียนมีดังนี้

1. ได้รับการมอบหมายให้มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับที่จำเป็นด้วย
2. ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในกรณีที่ครูได้ลงโทษนักเรียนไปอย่างถูกต้องด้วยหลักการและเหตุผลแล้วผู้บริหารจะต้องยืนยันหยุดสนับสนุนครูอย่างเต็มที่ ในกรณีที่ครูเป็นฝ่ายผิดพลาด ผู้บริหารก็ต้องไม่ทอดทิ้งครูตามลำพังโดยเฉพาะต่อหน้านักเรียน

3. ความเอาใจใส่ของผู้บริหาร ในกรณีที่ครูไม่สามารถจะจัดการกับนักเรียนได้และต้องส่งไปยังผู้บริหาร ผู้บริหารต้องไม่ปล่อยให้เรื่องผ่านไปเฉย ๆ เพราะเท่ากับเป็นการทำลายน้ำใจครูอาจารย์ และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนกระด้างกระเดื่องต่อครูอาจารย์ด้วย

สรุป

การที่โรงเรียนจะสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างดีมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนซึ่งนับว่าเป็นบุคลากรกลุ่มสำคัญของโรงเรียน จะต้องมึระเบียบวินัย รู้จักเคารพกฎกติกาต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นผลกระทบต่อการเรียนโดยตรงแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังนิสัยความ เป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับนักเรียนอีกด้วย ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินการในการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านระเบียบวินัย เป้าหมายหลักของวินัยในโรงเรียน คือ ให้นักเรียนรู้จักปกครองตนเอง รู้จักตัดสินใจ รับผิดชอบ มีเหตุมีผล เคารพ ในกติกาของสังคม หน้าที่ของโรงเรียนคือ การปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัย ประพฤติดีมีปฏิบัติชอบ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยในโรงเรียนมีสองแบบคือการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา ซึ่งการ ดำเนินการดังกล่าว ผู้บริหารตลอดบุคลากรอื่น ๆ จะต้องให้การสนับสนุนและรับผิดชอบเพื่อ ให้การรักษาระเบียบวินัยในสถาบันการศึกษานั้น ๆ ดำเนินไปด้วยดีตรงตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้

ภาคผนวกท้ายบท

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ 132

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า นักเรียนและนักศึกษาเป็นเยาวชนที่กำลังสร้างสมคุณสมบัติทั้งในด้านความรู้ ความคิดและคุณธรรม พร้อมทั้งจะรับมรดกตกทอดจากผู้ใหญ่เป็นพลเมืองดีมีประโยชน์แก่ประเทศชาติในอนาคต นักเรียนและนักศึกษาคควรจะได้รับความเป็นศิษย์ที่ดีของครู อยู่ในโอวาทคำสั่งสอน รวมทั้งอยู่ในระเบียบประเพณีและกฎหมายของบ้านเมือง เป็นการสมควรที่จะส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤติ การแต่งกาย และจรรยาบรรณให้รัดกุมยิ่งขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียน พุทธศักราช 2481 และบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ที่มีกำหนดไว้แล้วใช้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้แทน

ข้อ 2. ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

“นักเรียน” หมายความว่า บุคคลที่กำลังรับการศึกษาในระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ อยู่ในโรงเรียนของรัฐบาล โรงเรียนเทศบาลหรือโรงเรียนราษฎร์

“นักศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งกำลังรับการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีได้ตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายเฉพาะของสถานศึกษานั้น

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บุคคลซึ่งกำลังรับนักเรียนหรือนักศึกษาไว้ในความปกครอง หรืออุปการะเลี้ยงดู หรือบุคคลที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้นอาศัยอยู่ด้วย

“สารวัตรนักเรียนและนักศึกษา” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

“แต่งกาย” หมายความว่า รวมถึงการแต่งผมหรือส่วนอื่นของร่างกายด้วย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ 3. ให้รัฐมนตรี หรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจแต่งตั้งสารวัตรนักเรียนและนักศึกษาเพื่อปฏิบัติการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ และให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

การปฏิบัติการของสารวัตรนักเรียนและนักศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ข้อ 4. นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตนสังกัดอยู่ และต้องแต่งกายหรือแต่งเครื่องแบบตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน และสถานศึกษาหรือตามที่กฎหมายกำหนด นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่แต่งกายหรือประพฤติตนไม่เคารพแก้วัย หรือไม่เหมาะสมแก่สภาพของนักเรียนและนักศึกษา ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อ 5. นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใด แต่งกายหรือประพฤติฝ่าฝืนข้อ 4 ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือสารวัตรนักเรียนและนักศึกษา มีอำนาจปฏิบัติการตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าของโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น เพื่อดำเนินการสอบสวนอบรมสั่งสอนหรือลงโทษ ตามระเบียบหรือกฎข้อบังคับ ในกรณีที่สามารรถนำตัวไปมอบได้จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

เมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนอีกชั้นหนึ่ง

การลงโทษนักเรียน หรือนักศึกษา ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาปฏิบัติตามสมควร เพื่อว่ากล่าวสั่งสอน

ข้อ 6. นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใด ฝ่าฝืนข้อ 4 เป็นครั้งที่สอง ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาสั่งลงโทษตามระเบียบหรือข้อบังคับ และแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมาให้สัญญาว่าจะอบรมสั่งสอนควบคุมนักเรียนหรือนักศึกษานั้นมิให้ฝ่าฝืนเช่นนั้นอีก

ข้อ 7. ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่มาหรือไม่ให้สัญญาว่า จะอบรมสั่งสอนและควบคุมนักเรียนหรือนักศึกษาตามข้อ 6 หรือนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนข้อ 4 เป็นครั้งที่สาม ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาส่งตัวนักเรียนหรือนักศึกษา พร้อมทั้งรายงานการลงโทษที่แล้วมาไปยังสถานีตำรวจ ในท้องที่ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นตั้งอยู่ และให้ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจออกหมายเรียกบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน หรือเรียกประกันทัณฑ์บนว่า จะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนเช่นนั้นอีก โดยอาจกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี หากผิดทัณฑ์บนให้ปรับได้ไม่เกินห้าร้อยบาท

ข้อ 8. นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใด ผ่าฝืนข้อ 4 เป็นครั้งที่สี่ ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาส่งตัวไปยังคณะกรรมการควบคุมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อพิจารณาส่งตัวไปยังโรงเรียนหรือสถานศึกษา ที่จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ เพื่ออบรมศึกษา หรือในกรณีที่นักเรียนหรือนักศึกษามีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์ คณะกรรมการควบคุมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา จะส่งตัวไปยังสถานแรกรับเด็ก เพื่อให้การสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพและการสงเคราะห์เด็กต่อไป

ข้อ 9. ถ้าการฝ่าฝืนข้อ 4 เกิดขึ้นในบริเวณโรงเรียน หรือสถานศึกษาซึ่งนักเรียนหรือนักศึกษานั้นอยู่ ให้ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าของโรงเรียนหรือสถานศึกษาดำเนินการตามข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 หรือข้อ 8 ตามลำดับแล้วแต่กรณี

ข้อ 10. บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ไม่ยอมทำทัณฑ์บนตามข้อ 7 มีความผิดต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ข้อ 11. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ 12. ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ 22 เมษายน พุทธศักราช 2515

จอมพล ถ.กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2515)
ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132
ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2515

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5 และข้อ 11 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน 2515 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การแต่งกาย และความประพฤติดังต่อไปนี้ ถือว่าไม่เหมาะสมแก่สภาพของนักเรียนตามความในข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132

- (1) นักเรียนชายตัดผมหรือไว้ผมยาวจนด้านข้างและด้านหลังยาวเลยตีนผมหรือไว้หนวดไว้เครา
นักเรียนหญิงตัดผมหรือไว้ผมยาวเลยต้นคอ หากโรงเรียนหรือสถานศึกษาในอนุญาตให้ไว้ยาวเกินกว่านั้นก็ไม่วางให้เรียบร้อย นักเรียนใช้เครื่องสำอาง หรือสิ่งปลอมเพื่อการเสริมสวย
- (2) เที่ยวเร่ร้อนอยู่ในสาธารณสถานหรือทำลายสมบัติของโรงเรียน หรือสถานศึกษา หรือสาธารณสมบัติ
- (3) แสดงกิริยา วาจา หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ไม่สุภาพ
- (4) มั่วสุม และก่อความเดือดร้อนรำคาญอย่างหนึ่งอย่างใด
- (5) เล่นการพนันซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายการพนัน
- (6) เที่ยวเตรเวลากลางคืนระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 4.00 นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น เว้นไว้แต่ไปกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือได้รับอนุญาตจากโรงเรียน หรือสถานศึกษา
- (7) สูบบุหรี่ สูบกัญชา หรือเสพสุรา ยาเสพติด หรือของมีเมาอย่างอื่น
- (8) เข้าไปในสถานบริการ ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการหรือสถานอื่นใด ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน โรงรับจำนำ หรือสถานการพนันในระหว่างที่มีการเล่นการพนัน เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัยอยู่หรือเยี่ยมญาติในสถานนั้น
- (9) เข้าไปในงานหรือร่วมงานสังสรรค์และงานนั้นมีการเต้นรำ หรือการแสดงซึ่ง

- ไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียน เว้นแต่ไปกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรืองานนั้น
บิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือสถานศึกษาของนักเรียนคนหนึ่งคนใดเป็นผู้จัด
- (10) เข้าไปในสถานค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัยอยู่ในที่นั้นหรือเข้าไปเยี่ยมญาติ
ซึ่งอาศัยอยู่ในสถานนั้น
 - (11) คบค้าสมาคมกับหญิงซึ่งประพฤติดนเพื่อการค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นญาติใกล้ชิด
กับหญิงนั้น
 - (12) ประพฤติดนในทำนองชู้สาว
 - (13) มีวัตถุระเบิดกึ่งดีหรือมีอาวุธติดตัวหรือซ่อนเร้นไว้เพื่อใช้ในการประทุษร้ายกิติ
 - (14) หลบหนีโรงเรียน

ข้อ 2. การแต่งกายและความประพฤติดังต่อไปนี้ ถือว่าไม่เหมาะสมแก่สภาพของนักศึกษาตาม
ความในข้อ 4 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132

- (1) นักศึกษาชายตัดผม หรือไว้ผมยาวจนด้านข้างเลยด้านหลังยาวเลยตีนผมหรือ
ไว้หนวดไว้เครา
นักศึกษานักหญิงนุ่งกระโปรงสั้นจนชายกระโปรงสูงกว่ากึ่งกลางสะบ้าหัวเข่า
เกิน 5 เซนติเมตร ขอบกระโปรงต่ำกว่าระดับสะดือ คาดเข็มขัดหลวมต่ำกว่า
ระดับของขอบกระโปรง หรือแต่งกายไม่เหมาะสมกับสภาพกุลสตรีไทย นักศึกษาใช้
เครื่องสำอางหรือสิ่งปลอมเพื่อการเสริมสร้าง
- (2) สูบกัญชา หรือเสพกัญชา ยาเสพติด หรือของมีนเมาอย่างอื่น
- (3) กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจบริหารของโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือ
บังคับขู่เข็ญ ยุยงส่งเสริม หรือสนับสนุนให้นักเรียนหรือนักศึกษาก่อการเช่น
ว่านั้น และ
- (4) ความประพฤติตามข้อ 1 (2) (3) (4) (5) (8) (10) (11) (12) (13)

ให้ไว้ ณ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2515

(นายบุญถิ่น อัตถากร)

ผู้อำนวยการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ ความในข้อ 1 (1) แก้ไขโดยกฎกระทรวง (ฉบับที่ 2 พ.ศ.2518) พิมพ์ข้อความใหม่

**ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา
พ.ศ.2515**

อาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ข้อ 5 วรรคสาม กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ.2515”

ข้อ 2. ตั้งแต่วันใช้ระเบียบนี้ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงธรรมการเรื่องการให้นักเรียนออกจากโรงเรียนเพราะเหตุประพฤติผิด พ.ศ.2482 และคำสั่ง ระเบียบหรือข้อบังคับอื่นใดที่ระเบียบกำหนดไว้แล้ว หรือที่ขัดแย้งระเบียบนี้ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 3. “หัวหน้าสถานศึกษา” หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าของโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น

“การลงโทษ” หมายถึง การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติผิด หรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการ หรือฝ่าฝืนกฎกระทรวงศึกษาธิการ ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อสั่งสอนให้มีความประพฤติดีหรือเพื่อให้ซัดหลาย

ข้อ 4. การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา หรือครูอาจารย์ที่หัวหน้าสถานศึกษามอบหมายที่จะดำเนินการตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้

- 4.1 ว่ากล่าวตักเตือน
- 4.2 เชี่ยน
- 4.3 ทำทัณฑ์บน
- 4.4 สั่งพักการเรียน
- 4.5 ให้ออก
- 4.6 คัดชื่อออก

สำหรับนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์บังคับตามกฎหมายว่าด้วยประถมศึกษา ให้พิจารณา ลงโทษตาม 4.1, 4.2, 4.3 เท่านั้น

ข้อ 5. การกล่าวตักเตือน ใช้สำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาที่ได้กระทำความผิดไม่ร้ายแรงและในเมื่อหัวหน้าสถานศึกษามอบหมายเห็นว่าเหมาะสมและจะได้ผลดี

ข้อ 6. การเขียนใช้สำหรับความผิดที่นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่สภาพนักเรียนหรือนักศึกษาตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132

การเขียนให้เขียนด้วยไม้เรียวเหลากกลมเกลามิวเรียบ เส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 0.7 เซนติเมตรที่บริเวณก้นหรือขาอ่อนท่อนบนด้านหลังซึ่งมีเครื่องแต่งกายรองรับกำหนดเขียนไม่เกิน 6 ที โดยให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือครู อาจารย์ที่หัวหน้าสถานศึกษามอบหมายให้เป็นผู้เขียน การเขียนต้องกระทำในที่เปิดเผยและในลักษณะที่กล่าวสั่งสอนเพื่อให้ชัดเจน ไม่ประพฤติชั่วและกลับตัวเป็นคนดีต่อไป

ข้อ 7. การทำทัณฑ์บน ให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาลงโทษนักเรียน หรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพนักเรียนหรือนักศึกษาตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการออกตามความประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ในกรณีที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษา หรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างร้ายแรง หรือได้รับโทษอย่างอื่นแล้วแต่ยังไม่ชัดเจน ให้ทำทัณฑ์บนไว้เป็นหลักฐาน และเชิญบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาบันทึกรับทราบความผิดและรับรองการทำทัณฑ์บนไว้ด้วย

ข้อ 8. การสั่งพักการเรียนให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาลงโทษสั่งพักการเรียนในกรณีต่อไปนี้

8.1 นักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพนักเรียนหรือนักศึกษาตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ในกรณีที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษา หรือฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างร้ายแรง หรือเคยถูกลงโทษให้ทำทัณฑ์บนมาแล้วแต่ไม่ชัดเจน

8.2 นักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งฝ่าฝืนระเบียบกระทรวงศึกษาธิการที่ระบุไว้ ให้สั่งพักการเรียน

การลงโทษสั่งพักการเรียน จะสั่งพักการเรียนได้ครั้งหนึ่งไม่เกินเจ็ดวัน หรือจนกว่าความผิดนั้นจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว ถ้าสั่งพักการเรียนเกินเจ็ดวัน ให้ขออนุมัติกรมเจ้าสังกัดสำหรับโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัด

สำหรับโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในส่วนภูมิภาค เมื่อสักพักการเรียนแล้ว ให้แจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ 9. การให้ออก นักเรียนหรือนักศึกษาคนใดประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่สภาพนักเรียนหรือนักศึกษาดมกฎกระทรวงศึกษาธิการออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 หรือฝ่าฝืนในระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือประพฤติผิดศีลธรรมจนเป็นที่เห็นได้ว่าถ้าให้อยู่ในสถานศึกษาต่อไปจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษาหรือจะเป็นเหตุให้ระเบียบวินัยหรือศีลธรรมอันดีของนักเรียนหรือนักศึกษาอื่นพลอยเสื่อมเสีย ให้หัวหน้าสถานศึกษาเชิญบิดามารดาหรือผู้ปกครองมารับทราบเหตุผลแล้วให้นักเรียนหรือนักศึกษาผู้นั้นออกไป ในกรณีนี้ให้สถานศึกษาออกใบสุทธิให้

ข้อ 10. การคัดชื่อออก นักเรียนหรือนักศึกษาคนใดประพฤติตนผิดตามที่กล่าวไว้ในข้อ 9 และหัวหน้าสถานศึกษาได้เชิญบิดามารดาหรือผู้ปกครองมารับทราบเหตุผลแล้วแต่บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่มาในเวลาอันสมควร ให้แจ้งเหตุผลให้ทราบทางไปรษณีย์ ลงทะเบียน แล้วรายงานขออนุญาตคัดชื่อนักเรียนหรือนักศึกษาผู้นั้นออกจากสถานศึกษาต่อกรมเจ้าสังกัด สำหรับโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในส่วนภูมิภาค เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงคัดชื่อออกและไม่ออกไปใบสุทธิให้

ข้อ 11. ห้ามลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรงหรือแบบกลั่นแกล้งหรือลงโทษด้วยความโกรธ หรือด้วยความพยาบาท หรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กำลังเจ็บป่วยหรือกำลังมีปัญหากระทบกระเทือนใจอย่างแรง และให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษาด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา ให้เป็นไปเพื่อว่ากล่าวสั่งสอน โดยเจตนาที่จะแก้ไขนิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียน หรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด ละเว้นความประพฤติชั่ว และกลับประพฤติในทางที่ดีต่อไป

ข้อ 12. การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาทุกครั้ง ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาบันทึกไว้เป็นหลักฐานในสมุดหมายเหตุรายวันของสถานศึกษานั้น และให้แจ้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองทราบเป็นหนังสือด้วยทุกครั้ง

ข้อ 13. สำหรับสถานศึกษาที่มีระเบียบว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤติ นักเรียนหรือนักศึกษาอยู่แล้ว จะใช้ระเบียบนั้นต่อไปก็ได้

ข้อ 14. ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ให้ใช้
ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ 4 กันยายน 2515

บุญถิ่น อัตถากร

(นายบุญถิ่น อัตถากร)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กิจกรรมทำบทบาท

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. ระเบียบวินัยคืออะไร ทำไมนักเรียนจึงต้องมีระเบียบวินัย?

2. หลักทั่วไปในการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนมีอะไรบ้าง?

3. เพราะเหตุใดสภาพทางครอบครัวจึงมีผลกระทบต่อปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย
 ของนักเรียน?

4. แนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยมีอะไรบ้าง?

5. ถ้านักศึกษาเป็นผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัย
 ในโรงเรียนอย่างไรบ้าง?

แนวตอบ

1. ระเบียบวินัยเป็นกฎข้อบังคับที่โรงเรียนวางไว้เพื่อควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนให้อยู่ในความเป็นระเบียบเรียบร้อย เหตุที่นักเรียนต้องมีระเบียบวินัยเพราะวินัยเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตในอนาคตและจะช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพอันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน
2. หลักทั่วไปในการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนมีดังนี้
 1. ทุกฝ่ายจะต้องยอมรับและเข้าใจตรงกัน
 2. การรักษาระเบียบวินัยต้องกระทำโดยสม่ำเสมอ มีเหตุผล ยุติธรรม และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง
 3. การลงโทษทางวินัยต้องเป็นไปในทางสร้างสรรค์
3. เนื่องจากนักเรียนต้องใช้เวลามากอยู่กับครอบครัวเป็นเวลามาก ดังนั้นสภาพครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยอาจมาจากครอบครัวที่มีลักษณะเป็นบ้านแตก มีสมาชิกมากหรือน้อยเกินไป เป็นครอบครัวที่ร่ำรวยหรือยากจน การปกครองในครอบครัวเข้มงวดหรือหย่อนยานมากเกินไป ลักษณะสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ตลอดจนนักเรียนขาดผู้ปกครองดูแลอย่างแท้จริง
4. แนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยมีดังนี้
 1. ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องต้องเข้าใจถึงสภาพที่แท้จริงของนักเรียน
 2. นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบวินัยต้องชัดเจนและทุกฝ่ายต้องเข้าใจ
 3. โรงเรียนจะต้องปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีงามอยู่เสมอ
 4. โรงเรียนจะต้องพยายามจัดดำเนินการในการให้บริการต่าง ๆ กับนักเรียนให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับนักเรียน
 5. โรงเรียนจะต้องสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง
 6. ควรมีการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวกับการปกครองและระเบียบวินัยให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

5. ในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัย
ในโรงเรียนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่กระทรวงศึกษากำหนด
2. กำหนดและร่วมกำหนดระเบียบวินัยของโรงเรียน
3. ประสานงานกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ
4. ควบคุมดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
5. ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาระเบียบวินัย
6. มอบหมายงานตลอดจนร่วมมือกับบุคลากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน